

Senior
Världs
Konferensen

2015

21-22 april

Chalmers

Göteborg

#seniorvärlden15
@seniorvarlden

Företeelsen Trygghetsboende

SeniorVärldskonferensen 2015-04-21,22
Göteborg

Barbro Westerholm

Riksdagsledamot (FP)

Några fakta

- I dag lever vi ett kvarts sekel längre än för 100 år sedan
- Medellivslängden för män är 80 år, för kvinnor 84 år och ökar
- Hälften av dem som föds idag antas komma bli 100 år
- 120.000 kvinnor och 95.000 män 65 + är utlandsfödda
- 80 % av dem som är 75 – 84 år har långvarig sjukdom eller något funktionshinder men de flesta upplever ändå att de har god hälsa.
- “Det är de två sista levnadsåren man bör undvika”

Historisk tillbakablick
Från fattighus till äldreboende, 1900-talet

Fattighus

Ålderdomshem 1896

Vård- och ålderdomshem

Modernt ålderdomshem

Servicehus 1960-talet

Gruppboende

Särskilt boende *Ädelreformen 1992*

Seniorboenden

Trygghetsboenden 2008

Ålderdomshemmen 1950-talet - standarden, klientelblandningen

Kvarbo blev huvudspåret

Ivar Loo – Johansson, Ålderdoms-Sverige, en
stridsskrift 1952 och

Stefan Schnell, Socialstyrelsen 1981:

Det enda riktiga är att man får bo kvar i det egna hemmet så länge som möjligt – även om man har krävande medicinska och sociala behov. De ska tillgodoses i hemmet.

Men för en del förvandlades hemmets borg till ett fängelse

- 2000 – talets början: Äldre människor ville bestämma själva hur de ville ha det, t.ex. att få bestämma om boendet och ha alternativ att välja bland
- Äldreboendeutredningen 2008:
Ordinärt boende, seniorboende, *trygghetsboende*, vård och omsorgsboende

Senior/trygghetsboenden, nya alternativ

Trygghetsboende

- **Trygghetsboende** är en mellanboendeform som överbryggar glappet mellan vanligt boende och särskilda boenden med heldygnsomsorg
- Lägenheter anpassade till funktionshinder
- Tillgång till gemensamhetsutrymmen, gemensam matsal och husvård
- Kräver inte biståndsbedömning
- Åldersgräns 70 år
- Ev. vård- och omsorgsbehov tillgodoses av kommun och landsting

Varför flytta

- Många bor i stora bostäder
- Bor billigt – kan sälja dyrt
- Önskan att bo mer centralt
- Önskan att flytta "hem", längtan till landet
- Önskan att göra något annat än att bo
- Större skilsmässofrekvens än i äldre åldersgrupper

Varför inte flytta

- Kvarboende dominerar i åldersgruppen
- Bor billigt i nuvarande bostad
- Nöjda med sitt boende
- Plats för barn och barnbarn
- Underhåll och trädgård ett fritidsintresse
- Ökad medellivslängd för män = färre änkor
- Personligt engagemang i bostaden
- Höga kostnader i nytt boende
- Reavinstskatten

Trygghetsboende

Statistik från Boverket juni 2014

- Finns i hälften av kommunerna, stora regionala skillnader
- 2 700 trygghetsbostäder har beviljats investeringsstöd från 1 oktober 2009 – 31 december 2013
- Allmännyttan byggherre i drygt hälften
- 2013 planerades 3 800 trygghetsbostäder i 105 kommuner
- I cirka 80 kommuner planeras 2 200 trygghetsbostäder påbörjas 2014 – 2015
- Störst tillskott i små kommuner och på större högskoleorter
- Inga vakanser i två tredjedelar av beståndet

Senior- och trygghetsbostäder

Boverkets bostadsmarknadsenkät 2014

Svar från 199 av landets 290 kommuner

- 2 600 seniorbostäder planerades byggas 2014 – 2015
- 2 200 trygghetsbostäder " " " "

- 112 kommuner underskott på seniorbostäder
- 126 kommuner underskott på trygghetsbostäder

- 117 kommuner bedömde brist på seniorbostäder på fem års sikt
- 115 kommuner bedömde brist på trygghetsbostäder på fem års sikt

Personalen i trygghetsboenden Boverket 2012

- I drygt hälften av boendena är personalen anställd av kommunen, i en fjärdedel av bostadsföretaget, övr. olika former
- Personalen stöder aktiviteter i gemensamhetslokalen, ibland praktisk hjälp i hemmet
- Tid 1-2 timmar upp till 5 eller fler per dag.

Varför byggs trygghetsboenden utan stöd Boverket 2012

- Åldersgränsen 70 år
- Kommuner och bostadsföretag egna definitioner på trygghetsboende som inte berättigar till stöd
- Regelverket otydligt
- Investeringsstödet för lågt för att vara intressant

Hinder i vägen för bostadsbyggande för årsrika

- Politikers prioriteringar av frågan. Okunskap om äldrefrågor
- Otydliga uppdrag till tjänstemännen i berörda förvaltningar. Samsyn och samarbete saknas
- Brist på kommunikation – internt i kommunen och externt
- Lagstiftning: Detaljplanekrav, plan- och bygglagen, miljö- och hälso-skydd
- Grannreaktioner
- Bankerna – tveksamhet till kooperativ hyresrätt

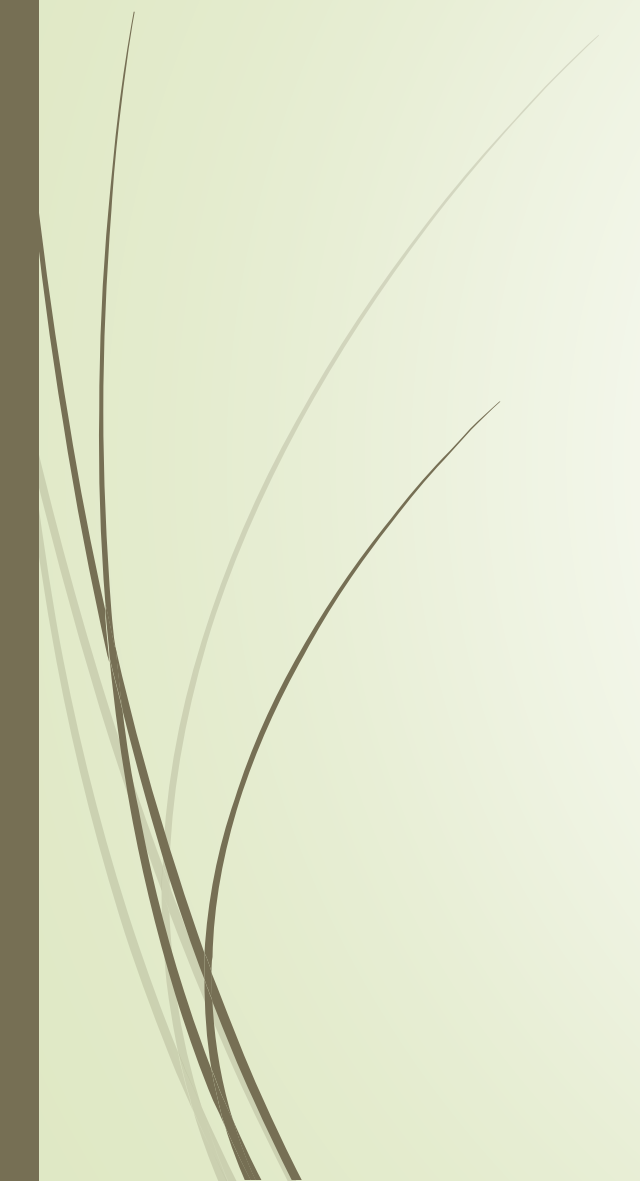

Hinder för byggande av äldreboenden måste undanröjas

- Kommunerna måste leva upp till sin skyldighet att ta fram bostadsförsörjningsplaner
- När kommunerna tar fram bostadsförsörjningsplaner är det viktigt att höra pensionärsorganisationerna samt människor som närmar sig pension om vilken form av boende de skulle vilja flytta till.

Vad behövs för att undanröja hindren för byggande av äldrebostäder

- Det behövs en samverkan mellan de kommunala förvaltningarna som ansvarar för planfrågor respektive frågor om vård- och omsorg.
 - Kommunerna måste prioritera byggandet av senior- och trygghetsboenden och påskynda handläggningen av bygglovsärendena. Det får inte ta tre till åtta år från idé om ett äldreboende till att bostäderna finns på plats.
-

Hur kan hindren undanröjas, forts

- Byggböretagen måste tänka nytt när det gäller att bygga tillgängligt till rimligt pris.
- Byggande av hyresrätter och kooperativa hyresrätter bör stimuleras.

Bostadstillägget

- Idag 93% av 5000 kr
- Särskilt bostadstillägg gräns 6200 kr
- Drygt 260 000 pensionärer har tillägg och c:a 50 000 till skulle få om de sökt
- Behöver höjas

Hur marknadsföra trygghetsboenden

Djungeltelegrafan:

Det är bättre att i tid *flytta till något* än att tvingas *flytta från*

Avslutning

Bo bra hela livet SoU 2008:113

Vi lever inte för att bo. Vi bor för att leva.
Det viktiga med hur vi bor är hur det
låter oss leva, hur det påverkar raden av
vardagar som lagrar sig till våra liv.

Rita Liljeström, Bo för att leva